

HIZTEGIGINTZA-BATZORDEA: 1986RAKO EKINTZA PLANA

Bilbo, 1986-I-31

Mikel Zalbide

I. LEXIKOLOGI ERIZPIDEN FINKAPENA

1985.eko Uztailaren 19an Hiztegitza Batzordeak aurkezturiko txostenean epe luzerako lan-programa eta 1990era arteko eginkizun nagusiak azaldu ziren batetik. Eta, bestetik, epe laburrerako ekintza-planaren norabide nagusiak markatu.

Euskaltzaindiak Miren Azkarateri eman zion enkargua Lexiko Erizpideen Finkapen taldearen lan-diseinu zehatzago bat egiteko. Eta honek, mandatu hori zuzen bete asmoz, txosten bi aurkeztu izan ditu hain aspaldi ez dela: Urriaren 25ean bat, eta bigarrena Abenduaren 20an. Euskaltzaindiak, azken txosten honetan oin-hartuz, 1986rako ekintza-plana eskatu die Miren Azkarateri eta Mikel Zalbideri. Horren ondorioz, Urtarrilaren 2an elkarrekin izandako bileraren arabera, honako ekintza-plan hau proposatzen dugu, 1986rako, Lexikologi Erizpideen Finkapen taldearentzat.

I.1. LEF taldearen osakera

LEF taldeak hurrengo urteetan (1990 ingururarte) izango dituen eginbehar nagusiak kontuan izanik, eta Hiztegitza Batzordearen 1985.eko Uztailaren 19ko txostenak bere IV. 3. eta IV. 4. ataletan dioena garatu asmoz, honako era honetan proposatzen da LEF taldea osatzea:

- a) Lehendakaria: Koldo Mitxelena
- b) Lantaldearen arduraduna: Miren Azkarate
- c) Talde eragilea: Miren Azkaratez gainera hiru lankide, multzo honetatik izendatuak:

Jose Antonio Aduriz
Patxi Altuna

Juan Karlos Odriozola
Andoni Sagarna

Euskaltzaindiaren Donostiako Ordezkaritzak beharrezko oinegitura-zerbitzua eskainiko dio talde eragile honi.

d) Osoko taldea: Lehendakariak eta talde eragilekoek gainera beste hamabost kide gehienik, ondoko multzo honetatik izendatuak:

Xabier Amuriza
 Patxi Goenaga
 Jean Haritschelhar
 Jose Mari Irazola
 Alfonso Irigoien
 Xabier Kintana
 Endrike Knörr
 Jose Mari Larrarte
 Luis Mari Mujika
 Beñat Oiharzabal
 Francisco Ondarra
 Lurdes Otaegi
 Txomin Peillen
 Pello Salaburu
 Juan San Martin
 Ibon Sarasola
 Jose Mari Satrustegi
 Patxi Uribarren
 Tomas Uribe-etxebarria
 Luis Villasante
 Piarres Xarritton
 Mikel Zalbide
 Ambrosio Zatarain

I.2. 1986rako lan-egutegia

I.2.1. Urtarrileko batzarrean Euskaltzaindiak LEF taldearen osakera landuko du, eta Otsailekoan birretsiko. Horretarako, aldez aurretik, begiz jotako taldekide guztiei banan banako gonbitea egingo zaie bertan parte hartzeko, eta erantzuna eskatuko.

I.2.2. Martxoan hasiko da talde eragilea lanean. 8 lan-bilera egingo ditu 1986an, bere jardunaren arian (Uztail-Abuztuetan ez da bilduko). Bere eginbehar nagusiak, joan den Uztailaren 19ko txosteneko IV.3.1. atalean esandakoaren ildotik, honako hauek izango dira:

- Osoko taldearen jardunaldiak prestatzea
- 1987ko aurrekontu-gaiak prestatzea

I.2.3. Osoko taldeak 2 jardunaldi izango ditu 1986an. Jardunaldiok barnetegi-giroan egingo dira ahal delarik, hiriburuetatik kanpora.

a) Lehenengo jardunaldiak Ekainaren 25 eta 26an egingo dira. Honako gai-zerrenda landuko da jardunaldi horretan:

- LEF programaren azalpena.
- Osoko taldearen aurkezpena.
- Talde eragilearen aurkezpena.
- LEF 2 atalaren aztergai-zerrenda aurkeztu, eztabaidatu eta finkatzea.
- Gabonetako jardunaldiaren lehen finkapena.
- Gabonetako jardunaldirako aztergaiak lantzeko txostengileak izendatzea.
- 1987rako lan-programaren zirriborroa egitea.

b) Bigarren jardunaldia Gabonak inguruan izango da. Abenduaren 22 eta 23a izan litezke egun egokiak. Bertako eginbehar nagusiak honako hauek izango dira:

- Ekainean finkaturiko aztergaiak aurkeztu, eztabaidatu eta emaitzak lantzea.
- 1987ko lan-egitarau xehea finkatzea.
- 1987ko Jardunaldietarako aztergaiak landuko dituzten txostengileak izendatzea.

I.2.4. Ekainean, jardunaldiaren amaieran, 1987rako aurrekontugaiak prestatuko ditu talde eragileak, eta Ekainaren 27an Euskaltzaindiaren hileroko batzarrean aurkeztuko dira.

I.2.5. Gabonetako jardunaldian aurkeztu eta landu beharreko txostenak Azaroaren 14erako eginak izango dira, eta 28rako osoko taldekide guztiei banatuak.

I.2.6. Bestelako lanak

1986.eko Irailean hasita, talde eragileak honako beste bi eginbeharrok bideratuko ditu:

- Hitz-elkarketari buruzko bibliografi bilketa.
- Ikerketa bereziak bideratzea.

I.3. Dirubeharrak

Uztailaren 19ko txostenean 3.288.600 pztako dirubeharrak begiz jo ziren, LEF programarentzat, 1986 urterako.

Orduetik hona emandako pausoen arabera, ekintza-plana xehetuz joan ahala, aldaketa batzuren beharra ikusi da. Honela.

a) Taldearen arduradunak ez du astean 20 orduz lan honetan jardun ahal izango. Bere ordainpidea, ondorioz, beste era batean antolatutako beharra dago.

b) Hasieran begiz jo ez zen lanik egin nahi da, bestalde: bai bibliografi bilketarako eta bai ikerketa berezietarako dirubideak segurtatu behar dira. "Estudioak" izenburupean txosten-prestakuntzarako jarritako 200.000 pza ez dira aski lan osagarri horretarako.

Guzti horren ondorioz, kontu zehatzagoak ateratzea hurrengo bate-rako utziaz, zera esan daiteke oraingoz: begiz jotako diu-kopuru osoa aski dela 1986rako; ez dela, alegia, dirubide handiagoen beharrik.

AZKEN OHARRA:

Miren Azkaratek ezin du Irailerte, lanbidezko eginbeharrengatik, LEF taldearen ardura erabat bere gain hartu. Mikel Zalbide prest agertu da, egoera hori kontuan izanik, Martxotik Ekainerarteko hutsune hori berak betetzeko.

Donostia, 1986.eko Urtarrilak 7.

LEF taldea
Miren Azkarate

Hiztegi gintza Batzordea
Mikel Zalbide

II. EGUNGO EUSKARAREN BILKETA-SISTEMATIKOA (EESB)

SARRERA

1985.eko Uztailaren 19an Hiztegi gintza Batzordeak aurkezturiko txostenean epe luzerako lan-programa eta 1990era arteko eginkizun nagusiak azaldu ziren batetik. Eta, bestetik, epe laburrerako ekintza-planaren norabide nagusiak markatu.

Epe laburra esaten, txostenaren IV. atalean adierazi bezala, 1985.eko Irailetik 1986ko Abendura bitarteko epealdiak osatzen du. Atal horretan bertan azaltzen denez, epealdi horretan egungo euskararen bilketa-lan sistematikoari ekin nahi zaio: EESB programari alegia.

Txostenean, gai hau aipatzerakoan, EEBSrako lantaldea sortu eta abiarazi egingo dela esaten da (IV.2. pasarteko c) puntua). Aurreraxeago (ikus pasarte bereko e) puntua), 1986ko Uztail-amaierarako EEBS atal osoa izendatua egotea proposatzen da eta, udazkenerako, lantalde osoa martxan hastea.

Eusko Jaurlaritzak eskatu dituen argibideak kontuan izanik, 1986ko Ekainerako aurkeztea pentsatzen zen ekintza-planaren bigarren atala ere orain azaldu nahirik dator honako txosten hau.

II.1. ABIABURU BERRIAK

Goian aipaturiko txostena aurkeztu zenetik (1985.eko Uztailak 19), ekintza berriak sortu dira, orduko prebisioak osatzera eta, neurri batean, aldatzera datozkeenak. Bat da nolana ere, berritasun horietan, nagusi. Hona:

Euskal liburugintza bultzatzearen hainbat laguntzabide jarriak dituzte Euskal Autonomi Elkarte Herri Agintek; bai Eusko Jaurlaritzak berak, Hezkuntza eta Kultura Sailetatik, eta bai Foru Aldundiek ere, beren Kultura Sailetatik.

Gauza ezaguna da, bestalde, liburugintzari dagokionez teknologi berrikuntza nabarmena ari dela, atzerrian bezala gure artean ere, gertatzen: liburuen konposizio-lana, horrela, sistema informatikoen bidez egiten da geroz eta sarriago; hots, ordenadore edo "pantaila" bidez egiten da euskal liburuen konposizioa.

Horren ondorioz posible litzateke, itxuraz, urtero-urtero argitaratzen diren liburu (gehien)en testuak, zintaz edo beste nolabaiteko euskarriz jasoak, eskuratu eta biltzea. Eta, bigarren fase batean, bilduma hori osatuz doakeen neurrian, altxor hori era sistematiko batez landu ahal izango litzateke.

Nolabait esateko Orotariko Euskal Hiztegiaren prestakuntzarako lehenik euskal idazlan klasiko asko sartu diren bezala ordenadorean, gero handik jasotako altxor handi eta aberats horren gainean lan egin ahal izateko, posible izan beharko luke egungo prosa idatzian ere, arruntean zein berezian, liburuak konposatzerakoan "zintak" egoki jasoz gero bihar-etzi lanketa sistematiko bat egitea.

Gertaera bi horiek kontuan izanik, eta Euskararen Aholku Batzordearen gomendio espresua entzun ondoan, Hizkuntz Politikarako Idazkaritzak berritasun bat sartzeko gogoaz azaldu du Eusko Jaurlaritzak (eta, hala balegokio, Foru Aldundiek) euskal liburugintza bultzatzeko urtero-urtero egin ohi dituzten laguntza-deialdietan: hemendik aurrera, euskal

liburu batek dirulaguntza jaso ahal izateko, baldintza berri bat jartzea, honelatsu diokeena: liburu horren konposizioa sistema informatikoz egin bada, testu masa osoaren “zinta”-ren kopia bat eskuratu beharko dio kasuan kasuko argialetxeak Administrazioari. Eta honek, hartarako bideak jarriko balira, Euskaltzaindiari pasa ahal izango lioke “zinta” hori berorri edo beste kopia bat, Euskaltzaindiaren bilketa eta azterketa-lanak erraztearren.

Bide berri horren egingarritasuna neurtzeko lehen harreman bat izana ere du, Hezkuntza Sailak, urtero-urtero EIMA programara biltzen diren argialetxeekin.

Bistan dago ekintza berri hau ez dagoela oraindik zoritua eta behar bezala mamitua. Lehen pausoak ematen hasi besterik ez da egin, ustez ongarria litzatekeen asmo horren benetako abantailak eta egingarritasunak norainokoak liratekeen jakin nahirik. Duen gordintasun hori kontuan izanik ere bista-bistan dago, ordea, ekintza horren eragina erabatekoa izan daitekeela EEBS programan: 1985.eko Uztailean ikusiabartzen zen lan-moldea aldenik alde eta sustraitik alda dezake honelako ekintza batek, aurrera aterako balitz. Onerako aldatu gainera, besterik ez bada ere arrazoi bi hauengatik.

– Ohizko bideetatik baino askozaz informazio oparagoaz lan egin ahal izango litzateke bide honetatik.

– Kostuetan asko aurreratu ahal izango litzateke, “zintak” era egokian eskuratuz gero.

Bide horrek, dena dela, dexente alda dezake EEBS taldearentzat iaz begiz jotako lan-moldea: bai partaide-kopuruaz, bai antolakeraz eta bai diru-beharrez.

Eusko Jaurlaritzak ekintza hõrrekin zer egin eta noiz-nola jardun osorik argitzen ez duen artean alferlan hutsa da, ordea, ustezko egitasmoak prestatzen ibiltzea.

II.2. 1986RAKO PROPOSAMENA

Guzti horregatik, eta EEBS programaren on-beharrez, honako era honetan jardutea proposatzen du, 1986ari dagokionez, Hiztegitzinta Batzordearen Idazkariak.

II.2.1. Idazki bat bidaliko zaio Hizkuntz Politikarako Idazkaritzari, Euskaltzaindiak ekintza horretaz duen interesa agertuz eta, posible balitz, aurtan bertan Administrazioak gai horri zein erantzun ematekoa dion azaltzeko eskatuz. Presupostu-kontuen arrazoiagatik Apirilaren amaierarako erantzutea eskatuko lioke HPIri.

II.2.2. Bitartean, Euskaltzaindiak ez du oraingoz EEBS programa martxan jarriko. Zain egongo da, alegia, aurtengoz, beste puntu hori argitu arte.

II.2.3. Beste ekintza hori ezin bidera daitekeela ikusiko balitz, edo espero bezalako fruiturik emango ezbalu, urtebetez atzeratuko da EEBS programa; eta, ondorioz, pentsatuta zegoen eran baina urtebeteko atzerapenez, 1987an ekingo litzaioke programari, herri-erakundeek hartarako dirubiderik segurtatuz gero.

II.2.4. Edozein kasutan, eta aurten bertan Administrazioak ekintza hori martxan jartzea litekeena denez, baiezko kasu horri erantzuteko gutxienezko diru-kopuru bat segurtatuko zaio EEBS programari. Honako hau da, labor zurrean, begiz jotako ditu-beharren azalpena.

a) Talde eragilearen kostuak (2 lankide, 5na orduko 8 bilera)	
– Bilera-orduen kostua	Pesetas
8 x 5 x 1.500 x 2	120.000
– Joan-etorriak	
8 x 100 x 23 x 2	36.800
– Bazkariak	
2 x 8 x 1.500	<u>24.000</u>
	180.800
b) Bulego-material xahukorrak	30.000
c) Komunikazioak (telefonoa, posta...)	50.000
d) Estudioak (txosten-prestakuntza)	50.000
e) Informatikazko aholku-zerbitzuak	<u>120.000</u>
GUZTIRA, BERAZ	430.800